

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 27
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 6
Ημερομ. Κατάθεσης: 5/10/2026

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Δ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτής Β' Θεσσαλονίκης

ΕΡΩΤΗΣΗ – Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων (Α.Κ.Ε.)

ΠΡΟΣ: Τον κ. Υπουργό Εξωτερικών.

Την κ. Υπουργό Πολιτισμού.

Τον κ. Υπουργό Εθνικής Άμυνας.

ΘΕΜΑ: «Παράδοση των λειψάνων του Τσάρου Σαμουήλ στη Βουλγαρία. Γιατί συμφωνήθηκε ανταλλαγή με ελάχιστα από τα λεηλατηθέντα ελληνικά κειμήλια ως αντάλλαγμα;»

Στις **29 Σεπτεμβρίου 2026** υπεγράφη **Μνημόνιο Κατανόησης** μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας και στις **3 Οκτωβρίου 2026** υπεγράφη **πρωτόκολλο παράδοσης-παραλαβής**, παρουσία του Πρωθυπουργού της Ελλάδας, με αντικείμενο την παράδοση στη Βουλγαρία των λειψάνων του **Τσάρου Σαμουήλ** και τριών ακόμη λειψάνων που είχαν ανακαλυφθεί στη Μικρή Πρέσπα κατά τη διάρκεια ανασκαφών στη βασιλική του Αγίου Αχιλλείου.

Η κατοχή των λειψάνων του «Τσάρου Σαμουήλ» από την Ελλάδα αποτελούσε επί δεκαετίες **σημαντικό διαπραγματευτικό πλεονέκτημα** έναντι της Βουλγαρίας.

Σύμφωνα με δημόσιες αναφορές, η Βουλγαρία παρέδωσε στην Ελλάδα **48 εκκλησιαστικά κειμήλια**, τα οποία συνδέονται με αντικείμενα που είχαν κλαπεί από ελληνικές περιοχές και μεταφερθεί στη Βουλγαρία κατά τη διάρκεια της βουλγαρικής κατοχής.

Ωστόσο, σύμφωνα με δημόσιες παρεμβάσεις του **Μητροπολίτη Δράμας Δωροθέου¹**, μόνο από την **Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης** είχαν κλαπεί **800 ιερά κειμήλια** και **430 χειρόγραφα**.

Κατά συνέπεια, γεννάται εύλογο ερώτημα ως προς το κατά πόσον η **επιστροφή μόλις 48 κειμηλίων από τα χιλιάδες λεηλατηθέντα** αποτελεί επαρκές και αναλογικό αντάλλαγμα για την παράδοση των λειψάνων του Τσάρου Σαμουήλ, καθώς και των τριών ακόμη λειψάνων.

Ωστόσο, μέχρι σήμερα δεν έχει δοθεί στη δημοσιότητα, **αναλυτικός κατάλογος των 48 κειμηλίων**, ούτε έχουν αποσαφηνιστεί πλήρως οι όροι υπό τους οποίους έγινε η ανταλλαγή.

¹ https://makpress.blogspot.com/2026/10/blog-post_528.html

Το ζήτημα αποκτά ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι **τα λείψανα του Τσάρου Σαμουήλ** αποτελούσαν επί δεκαετίες σημαντικό **διαπραγματευτικό χαρτί της Ελλάδας**, ενώ κατά το παρελθόν είχαν τεθεί προς διεκδίκηση από ελληνικής πλευράς, μεταξύ άλλων τα ληλατηθέντα εκκλησιαστικά κειμήλια, αρχεία και αντικείμενα της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού, καθώς και τα λείψανα Ελλήνων στρατιωτικών που έπεσαν στη Βουλγαρία.

Επιπλέον, σύμφωνα με δημόσιες αναφορές, οι διαπραγματεύσεις για την επιστροφή των ελληνικών κειμηλίων είχαν διεξαχθεί επί μακρόν χωρίς να έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα συμφωνία, γεγονός που καθιστά αναγκαία την **πλήρη ενημέρωση της Βουλής για το τι ακριβώς άλλαξε** και οδήγησε στην συγκεκριμένη συμφωνία.

Ιδιαίτερη σημασία έχει επίσης το γεγονός ότι, σύμφωνα με δημόσια επιστολή του **Μητροπολίτη Δράμας Δωροθέου** προς την Υπουργό Πολιτισμού, ο ίδιος **δεν είχε ενημερωθεί ούτε συμμετείχε σε σχετική διαβούλευση**, μολονότι από την Ιερά Μητρόπολη Δράμας και ειδικότερα από την Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης προέρχεται σημαντικός αριθμός των κειμηλίων που είχαν ληλατηθεί.

Επειδή η ελληνική Πολιτεία οφείλει **να γνωρίζει με απόλυτη ακρίβεια** τι **παραδόθηκε** από την Ελλάδα, **τι παρέλαβε από τη Βουλγαρία** και ποια ήταν η συνολική συμφωνία,

ΕΡΩΤΩΝΤΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ:

1. Ποια ακριβώς αντικείμενα και κειμήλια παρέδωσε η Ελλάδα στη Βουλγαρία στο πλαίσιο του Μνημονίου Κατανόησης και του πρωτοκόλλου παράδοσης-παραλαβής της 3ης Οκτωβρίου 2026;
2. Ποιος είναι ο πλήρης και αναλυτικός κατάλογος των **48 εκκλησιαστικών κειμηλίων** που παραδόθηκαν από τη Βουλγαρία στην Ελλάδα;
3. Ποια από τα **48 κειμήλια** έχουν ταυτοποιηθεί ως αντικείμενα που είχαν κλαπεί από συγκεκριμένους ελληνικούς ναούς, μονές ή άλλους φορείς; Να δοθεί αναλυτικός πίνακας με την αρχική τους προέλευση.
4. Πόσα από τα **800 ιερά κειμήλια και τα 430 χειρόγραφα** που, σύμφωνα με δημόσια αναφορά του Μητροπολίτη Δράμας, είχαν κλαπεί από την Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης περιλαμβάνονται στα 48 αντικείμενα που επιστράφηκαν;
5. Έχουν γίνει από την ελληνική πλευρά συγκεκριμένες ταυτοποιήσεις και διεκδικήσεις των **υπόλοιπων ιερών κειμηλίων και χειρογράφων** της Ιεράς Μονής Εικοσιφοινίσσης, καθώς και των κειμηλίων των Ιερών ναών και των Ιερών Μονών των Μητροπόλεων της Δράμας, των Σερρών και της Ξάνθης που παραμένουν στη Βουλγαρία; Ποια συγκεκριμένα κειμήλια ζητήθηκαν **και ποια από αυτά αρνήθηκε να επιστρέψει η βουλγαρική πλευρά;**
6. Ποια ήταν τα υπόλοιπα ελληνικά κειμήλια, αρχεία, στρατιωτικά αντικείμενα και λοιπά πολιτιστικά ή ιστορικά τεκμήρια που είχαν ζητηθεί από τη Βουλγαρία κατά τις διαπραγματεύσεις και τελικά δεν περιλαμβάνονται στην επιστροφή;
7. **Διεκδικήθηκε** από την ελληνική πλευρά το ενδεχόμενο να συνδεθεί η παράδοση των λειψάνων του Τσάρου Σαμουήλ με την **επιστροφή του συνόλου των ελληνικών κειμηλίων** και λοιπών αντικειμένων που εξακολουθούν να βρίσκονται στη Βουλγαρία;
8. Για ποιο λόγο η ελληνική πλευρά επέλεξε να παραδώσει **το σημαντικότερο αντικείμενο του βουλγαρικού ενδιαφέροντος**, δηλαδή τα λείψανα του Τσάρου

- Σαμουήλ, πριν εξασφαλιστεί η επιστροφή του συνόλου ή σημαντικού μέρους των ελληνικών κειμηλίων που εξακολουθούν να βρίσκονται στη Βουλγαρία;
9. Με ποια συγκεκριμένα και δεσμευτικά ανταλλάγματα διασφαλίστηκε ότι η παράδοση των λειψάνων δεν θα αποδυναμώσει τη **διαπραγματευτική θέση της Ελλάδας** για τις υπόλοιπες ελληνικές διεκδικήσεις;
  10. Περιλαμβάνεται στη συμφωνία οποιαδήποτε **δέσμευση της Βουλγαρίας** για μελλοντική επιστροφή ελληνικών κειμηλίων, αρχείων, στρατιωτικών αντικειμένων ή άλλων ιστορικών τεκμηρίων; Εάν ναι, ποια ακριβώς;
  11. Είναι η προβλεπόμενη επιστροφή των 48 κειμηλίων ρητά χαρακτηρισμένη ως «πρώτη φάση» μιας ευρύτερης διαδικασίας επιστροφής ελληνικών κειμηλίων; Εάν ναι, ποιο είναι το **συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα**, ποιοι είναι οι επόμενοι στόχοι και ποιες ακριβώς δεσμεύσεις έχει αναλάβει η βουλγαρική πλευρά;
  12. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει συγκεκριμένο και δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα για τις επόμενες επιστροφές, με ποια βάση εκτιμά η Κυβέρνηση ότι η παράδοση των λειψάνων του Τσάρου Σαμουήλ θα αποτελέσει κίνητρο για τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων από τη βουλγαρική πλευρά;
  13. Τέθηκε από την ελληνική πλευρά το ζήτημα του **επαναπατρισμού των λειψάνων Ελλήνων στρατιωτικών**, μεταξύ των οποίων των Ταγματάρχων Γεωργίου Κολοκοτρώνη και Ιωάννη Βελισσαρίου, καθώς και η δημιουργία ελληνικού στρατιωτικού κοιμητηρίου στη Βουλγαρία; Ποια ήταν η απάντηση της βουλγαρικής πλευράς;
  14. Τέθηκε κατά τις διαπραγματεύσεις το ζήτημα των ελληνικών αρχείων και **αντικειμένων της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού** που βρίσκονται στη Βουλγαρία; Εάν ναι, ποια συγκεκριμένα ζητήθηκαν και ποια ήταν η απάντηση της βουλγαρικής πλευράς;
  15. Ποιοι **εκπρόσωποι** και ποιοι **κρατικοί φορείς συμμετείχαν στις διαπραγματεύσεις** για την κατάρτιση και υπογραφή του Μνημονίου Κατανόησης και του πρωτοκόλλου παράδοσης-παραλαβής; Γιατί δεν συμμετείχαν και οι τοπικοί Μητροπολίτες Δράμας, Σερρών και Ξάνθης;
  16. Ενημερώθηκαν κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων οι **αρμόδιες εκκλησιαστικές αρχές**, ιδίως η Ιερά Μητρόπολη Δράμας, η Ιερά Μητρόπολη Σερρών και η Ιερά Μητρόπολη Ξάνθης, για τα ζητήματα που αφορούν τα κειμήλια που προέρχονται από τις περιοχές τους; Εάν όχι, για ποιο λόγο;
  17. Ποια ήταν η νομική βάση με την οποία το Μνημόνιο Κατανόησης και το πρωτόκολλο παράδοσης-παραλαβής τέθηκαν σε εφαρμογή και πραγματοποιήθηκε η παράδοση των σορών και των κειμηλίων; Έχει κριθεί ότι οι συγκεκριμένες συμφωνίες δεν απαιτούν **κύρωση από τη Βουλή των Ελλήνων**; Εάν ναι, ποια είναι η σχετική νομική γνωμοδότηση ή εισήγηση και ποια συνταγματική και νομοθετική διάταξη επικαλείται η Κυβέρνηση;

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Παρακαλούνται οι αρμόδιοι Υπουργοί να καταθέσουν στη Βουλή:

1. Το **πλήρες και αυτούσιο Μνημόνιο Κατανόησης** της 29ης Σεπτεμβρίου 2026 μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας.
2. Το **πλήρες και αυτούσιο Πρωτόκολλο Παράδοσης-Παραλαβής** της 3ης Οκτωβρίου 2026.

3. **Τον πλήρη αναλυτικό κατάλογο των 48 εκκλησιαστικών** κειμηλίων που παραδόθηκαν στην Ελλάδα, με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία ταυτοποίησης, προέλευσης και τεκμηρίωσης για κάθε αντικείμενο. Να αναφέρονται, για κάθε αντικείμενο χωριστά: **α)** η ακριβής περιγραφή του, η χρονολόγηση, η προέλευση, **β)** η σημερινή κατάσταση διατήρησής του, **γ)** η ιστορική και πολιτιστική του αξία, **δ)** ο φορέας ή το μοναστήρι, ναός στον οποίο ανήκε.
4. Τον πλήρη κατάλογο των αντικειμένων, κειμηλίων, αρχείων και λοιπών ιστορικών τεκμηρίων **που ζητήθηκαν από την Ελλάδα και δεν επιστράφηκαν** στο πλαίσιο της συγκεκριμένης συμφωνίας.
5. Όλα τα **πρακτικά**, υπηρεσιακά σημειώματα, εισηγήσεις, γνωμοδοτήσεις, αλληλογραφία και λοιπά έγγραφα που αφορούν τις **διαπραγματεύσεις Ελλάδας-Βουλγαρίας** για την επιστροφή-ανταλλαγή των λειψάνων του Τσάρου Σαμουήλ και των λοιπών τριών λειψάνων.
6. Τις **νομικές γνωμοδοτήσεις** και υπηρεσιακές εισηγήσεις σχετικά με το εάν απαιτείται ή όχι κύρωση από τη Βουλή των Ελλήνων του Μνημονίου και του Πρωτοκόλλου.
7. Κάθε έγγραφο που αφορά την αποτίμηση, αξιολόγηση ή τεκμηρίωση της αξίας των ελληνικών κειμηλίων που παραδόθηκαν, καθώς και οποιαδήποτε **συγκριτική αξιολόγηση του ανταλλάγματος** που έλαβε η Ελλάδα.
8. Κάθε έγγραφο που αφορά τις ελληνικές διεκδικήσεις για τις **σορούς Ελλήνων στρατιωτικών**, τα αρχεία και τα αντικείμενα της **Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού** και τα λοιπά ελληνικά κειμήλια που βρίσκονται στη Βουλγαρία.
9. Κάθε έγγραφο που αφορά την επιστροφή των **800 ιερών κειμηλίων και των 430 χειρογράφων** που, σύμφωνα με τις δημόσιες αναφορές της Ιεράς Μητρόπολης Δράμας, είχαν κλαπεί από την **Ιερά Μονή Εικοσιφοινίσσης**, καθώς και την πορεία των ελληνικών διεκδικήσεων για την επιστροφή τους.
10. Κάθε έγγραφο που αποδεικνύει τις **δεσμεύσεις της βουλγαρικής πλευράς** για τις επόμενες φάσεις επιστροφής ελληνικών κειμηλίων, καθώς και τυχόν **χρονοδιάγραμμα** ή μηχανισμό παρακολούθησης της υλοποίησης των δεσμεύσεων αυτών.
11. Κάθε έγγραφο που αφορά την ενημέρωση ή **συμμετοχή των αρμόδιων εκκλησιαστικών αρχών**, ιδίως της Ιεράς Μητρόπολης Δράμας, στις διαβουλεύσεις και στις διαπραγματεύσεις για τη συγκεκριμένη συμφωνία.

Ακόμη και αν δεν γινόταν ανταλλαγή, τα λεηλατηθέντα με βάση το διεθνές δίκαιο, οφείλουν να τα επιστρέψουν.

Ο ερωτών Βουλευτής

Νίκος Παπαδόπουλος

Ανεξάρτητος Βουλευτής Β' Θεσσαλονίκης

Πρόεδρος ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΛΜΟΥ